

Handläggare
Daniel Nilsson
Kansli- och utredningsavdelningen

Diarienummer
15KS/246

Kommunstyrelsen

Svar på motion (S) om att slopa timhetsen i hemtjänsten

Förslag till beslut

Motionen avslås.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Mikael Lindström m.fl. (S) har i en motion föreslagit att vård- och omsorgsnämnden ges i uppdrag att utreda och ta fram ett nytt system för hemtjänsten med ”förenklad behovsbaserad biståndsbedömning” samt att det förenklade biståndet upphör och integreras i det nya systemet.

Motionen föreslås avslås.

Bakgrund

Mikael Lindström, Annika Andersson Ribbing, Karin Aaseby, Henrik Paulsen, Emmy Sjöblom och Ann-Kristin Särnbrink (S) har i en motion inlämnad till kommunfullmäktige den 18 februari 2015 yrkat att kommunfullmäktige ska besluta att:

”Ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda och ta fram ett nytt system för hemtjänsten med förenklad behovsbaserad biståndsbedömning, där också det förenklade biståndet upphör och integreras i det nya systemet.”

Vård- och omsorgsnämnden föreslog vid sammanträde den 10 november 2015 att motionen avslås.

Ärendebeskrivning

Motionärernas förslag rör biståndsbedömning inom hemtjänsten, Värmdö kommuns modell för ersättning till utförare samt förenklat bistånd. Biståndsbedömning regleras av socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) och möjlighet att själv välja utförare regleras av lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Uttrycket ”förenklat bistånd” finns vare sig i SoL eller i annan lagstiftning. Handläggningsregler ser lika ut för samtliga insatser som socialnämnden beviljar äldre

personer med stöd av 4 kap. 1 § SoL oavsett om det rör sig om omfattande insatser som utgör personlig omvårdnad eller enklare hemtjänstinsatser såsom städ, tvätt eller inköp. Det innebär dock inte att alla biståndsutredningar måste genomföras på samma sätt.¹

Personer som fyllt 75 år, är folkbokförda i Värmdö kommun och som inte har omvårdnadsinsatser beslutade av kommunen har möjlighet att ansöka om serviceinsatser upp till sex timmar per månad. Serviceinsatserna omfattar städning och tvätt samt post-, bank- och apoteksärenden. Därtill erbjuds trygghetslarm genom förenklad biståndsbedömning för personer som fyllt 65 år och som är folkbokförda i kommunen. Den enskilde kommer överens med vald utförare om fördelningen av serviceinsatser. Kundval beviljas enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem. Valfrihetssystemet innebär att den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten bland dem som Värmdö kommun godkänt och tecknat kontrakt med.

Avgifter och taxor

Kommunens avgifter för äldreomsorg regleras av socialtjänstlagen. Den enskildes avgifter får för hemtjänst och dagverksamheten per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet och för bostad i särskilt boende per månad uppgå högst till en tolfedel av 0,5 gånger prisbasbeloppet. För hemtjänsten motsvarar detta år 2015 1 776 kronor per månad. Kommunens avgifter får högst vara på en sådan nivå att den enskilde har tillräckliga medel kvar för sina levnadsomkostnader. Det så kallade förbehållsbeloppet syftar till att skydda äldre personer från alltför höga avgifter, vilket innebär att de ska få behålla en lägsta nivå av egna medel som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Kommunen bestämmer den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader med ledning av minimibeloppet.

Ersättning till utförare

Peng för hemtjänst, d.v.s. ersättning till utförare, av hemtjänst beslutas av kommunfullmäktige och justeras årligen genom ordinarie budgetprocess innehållande bl.a. drift- och investeringsbudget samt taxor och avgift. Värmdö kommuns rutin för ersättning baseras på utförd tid. Detta innebär att utföraren registrerar utförd tid i elektroniskt tidsregistreringssystem där utförd tid avser den tid då insatser utförts i hemmet hos vårdtagaren med undantag för beviljade insatser som inte ska utföras i hemmet, t.ex. social ledsagning. Resor, dokumentation och möten räknas inte som utförd tid. Systemet bygger på att registrering görs vid start och avslut i vårdtagarens hem. Efterregistrering kan godkännas i undantagsfall.

Ersättningsnivån för utförd hemtjänst varierar beroende av två variabler: tid (dag, kväll, helg, storhelg och natt) samt zon (tätort, övrig kommun samt glesbygd). Hemtjänstpeng för år 2015 redovisas nedan (tabell 1).

---

¹ Socialstyrelsen (2013). Meddelandeblad nr 4 februari 2013: Handläggning av ärenden om hemtjänstinsatser av servicekaraktär.

Tabell 1: Hemtjänstpeng 2015

Peng kr/h	Zon 1 Tätort	Zon 2 Övrig kommun	Zon 3 Glesbygd
Dag kl. 06.00 – 19.00	408	446	523
Kväll Kl. 19.00 – 22.00	435	472	553
Helg Fredag kl. 19.00 – måndag kl. 06.00	466	509	593
Storhelg	520	567	665
Natt Måndag – torsdag kl. 22.00 – 06.00	455	497	582

Bedömning

Det är oklart vad motionärernas förslag om ”förenklad behovsbaserad biståndsbedömning” innebär. Den enskildes rätt till hemtjänstinsatser prövas enligt 4 kap. 1 § SoL som anger att den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt. Den enskildes begäran om hjälp utreds genom en kartläggning av den enskildes behov och resurser och är således behovsbaserad. Några särskilda regler för förenklad biståndsbedömning finns inte i gällande lagstiftning. Av betydelse är att handläggning av biståndsbedömningar tillgodoser de krav som finns främst i socialtjänstlagen och förvaltningslagen (1986:223).

När det gäller taxor och ersättningsmodeller tillämpar Värmdö kommun enhetstaxa. Avgiftssystemet ses för närvarande över. Kommunfullmäktige beslutade den 26 november 2014 att en utredning ska tillsättas avseende kommunens taxor och avgifter, i syfte att kartlägga deras effekter samt uppnå återhållsamhet i kostnadsutvecklingen. Värmdö kommun anlidade därför konsultföretag för en översyn av kommuns taxe- och avgiftsnivåer i jämförelse med andra liknande kommuner i regionen. Översynen syftade till att få en oberoende och objektiv bild av konsekvenserna och ändamålsenligheten med nuvarande taxor och avgifter samt hur Värmdös taxor och avgifter förhåller sig vid en jämförelse med andra liknande kommuner i länet.

Mot bakgrund av att detta föreslås motionen avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till beslut har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Förslag till beslut har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förslag till beslut har inga konsekvenser för medborgarna.

Konsekvenser för barn

Förslag till beslut har inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Protokollsutdrag KF 2015-02-18 § 40	Biläggs
2	Motion om att slopa timhetsen i hemtjänsten	Biläggs
3	Protokollsutdrag vård- och omsorgsnämnden 2015-11-10 § 85	Biläggs

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Frida Ragnarsson
Sektorschef administration

Dnr 15KS/246

Vård- och omsorgsnämnden 2015-11-10 § 85

Svar på motion (S) om att slopa timhetsen i hemtjänsten

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Motionen avslås.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Ärendebeskrivning

Käte Fransson m.fl. (S) har i en motion lämnat tre yrkanden, avseende bostäder för äldre, varav två avslås och ett anses besvarat. Motionärens första yrkande handlar om att kommunfullmäktige beslutar att relevant nämnd omedelbart startar detaljplanearbetet för samtliga planerade vård- och trygghetsboenden enligt äldreomsorgsplanen, utan avvaktan på fortsatta övergripande utredningar. Kommunen har behov av nya bostäder för många olika grupper och har tagit fram en översiktsplan för byggandet i kommunen. Dessutom har kommunen att följa de lagar och regler som styr detaljplaneprocessen. Alla byggprojekt bör behandlas lika utifrån den fastslagna planen, varför yrkandet föreslås avslås.

Motionärernas andra yrkande avser genomförandet av en enkätundersökning med äldre (65+) och yngre (18-25) om deras bostadsönskemål/bostadsplaner. Kommunen har idag tillgång till en mängd olika rapporter som syftar till att kartlägga just denna fråga. Enkäter ses inte som en tillförlitlig metod i detta avseende och bedöms inte bidra med någon ny information, varför yrkandet föreslås avslås.

Motionärernas tredje yrkande avser årliga bostadsbyggnadsprognoser innehållandes en utvidgad social konsekvensanalys enligt ett särskilt program fastställt av fullmäktige. Värmdö kommun har en gemensamt beslutad översiktsplan 2012-2030 för planering och byggande som baseras på Vision 2030. Till detta kommer den strategi för byggande som antogs av kommunfullmäktige 2010 och som nu planeras ersättas av riktlinjer för bostadsförsörjning 2015-2019, som ska behandlas av fullmäktige i november. Dessutom utarbetas bostadsbyggnads- och befolkningsprognoser årligen. Sammantaget ger detta en bra bild av nutida och framtida behov. Det finns ett äldreperspektiv och ett ungdomsperspektiv i bostadsplaneringen och därmed föreslås yrkandet anses vara besvarat.

Yrkanden

Mikael Lindström (S) yrkar bifall till motionen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall till motionen eller avslag till densamma och finner att nämnden beslutat att avslå motionen.

Handlingar i ärendet

Protokollsutdrag KF 2015-02-18 § 40

Motion om att slopa timhetsen i hemtjänsten

Sändlista

Omsorg- och välfärdssektorn

Kommunstyrelsen

Motion till kommunfullmäktige i Värmdö

2015-02-18

Slopa timhetsen i hemtjänsten

Dusch: 20 minuter. Promenader: 1 timme per vecka. Morgonhjälp: 25 minuter. Kvällshjälp: 18 minuter. Måltidshjälp: 15 minuter. Så ser tidsåtgången ut för olika insatser Värmdö kommun beviljar åt brukare av hemtjänst. När vi socialdemokrater bjöd in alla partier till ett test av måltidskvarten, kunde alla inblandade konstatera att det är nästan omöjligt.

Den äldres behov av hjälp och omvårdnad kan se olika ut dag för dag. Utförarna förväntas redovisa varje minut och motivera om tiden tar längre tid eller om insatsen går snabbare. När något akut händer måste utföraren få godkänt för att kunna utföra den tiden annars riskerar den att nekas ersättning i efterhand.

Det här kan leda till bisarra situationer, till exempel att inte få hjälp att vänta på en försenad taxi eller göra ett extra toalettbesök. Det finns exempel på ifrågasättanden och nekanden av:

- Ledsagning till ett barns begravning
- Önskan att slå ihop beviljad tid för mat tre gånger om dagen till två tillfällen under dagen (förbereda middagen på lunchen).
- Fyra timmars städning för att skapa möjlig arbetsmiljö och bashygien i hem trots att hemmet var i stort sanerings behov (kommunen kunde inte bekosta sanering).

I Värmdö finns även ett så kallat "förenklat bistånd" om sex timmar. Den äldre betalar per utnyttjad timme. Tiden gäller bara ärenden till bank, post, apotek, tvätt och sociala aktiviteter. Brukaren får inte samtidigt handla i affären när hen besöker postkontoret som ligger i affären.

De äldre har i dag större behov av att kunna disponera och styra sin egen hjälp tid. Många brukare frågar om de kan få hjälp med olika saker, men nekas eftersom åtgärden inte ingår i schablontiden.

Tidmätningen av hemtjänstinsatser orsakar stress hos både de äldre och personalen. Systemet skapar stora kostnader och omfattande administration för beställaren (kommunen). Och utförarna klagar på att det är omöjligt att utföra uppdragen på så kort tid.

Vi tror att det går att hantera våra knappa gemensamma skattemedel mer effektivt om kunden själv kan disponera sin tid i samråd med sin hemtjänst.

Allt fler kommuner lämnar nu den minutreglerade hemtjänsten. I vårt närområde har Upplands Väsby arbetat fram en modell kallad IBS (individuell behovsbaserad segmentering), där biståndstimmarna ligger i olika nivåer. Modellen beräknas på antal insatser per dag multiplicerat med antal dagar i veckan dessa insatser ska genomföras. Detta ger ett flexibelt arbetssätt för

personalen, som tillsammans med brukaren gör en genomförandeplan och delar upp timmarna på en månad.

Utförandegraden har ökat med 40 procent utan att beviljade timmar har ökat. Genom modellen sjunker antalet beviljade timmar, därmed minskar utförarnas intäkter. För att bibehålla rimlig kvalitet har ersättningen höjts, från 305 till 320 kronor per timme. Effekten blir också enklare biståndshandläggning eftersom man utgår från en matisberäkning.

Hemtjänstutföraren lägger tillsammans med brukaren upp tider för insatser vilket blir rättssäkert och individanpassat i högre grad än idag. Under modellens framtagande bör kommunen samarbeta och föra dialog med utförarna, sin egen hemtjänstpersonal och lokala pensionärsorganisationer.

Yrkande

Vi föreslår därför att kommunfullmäktige i Värmdö beslutar

att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda och ta fram ett nytt system för hemtjänsten med förenklad behovsbaserad biståndsbedömning, där också det förenklade biståndet upphör och integreras i det nya systemet.

Mikael Lindström (S)

Annika Andersson Ribbing (S)

Karin Aaseby (S)

Henrik Paulsen (S)

Emmy Sjöblom (S)

Ann-Kristin Särnbrink (S)